

Wizerunek lekarzy weterynarii w prasie

Krystyn Grabowski

Odczucie nieprzychylności wobec zawodu lekarsko-weterynaryjnego, a ściślej wobec lekarzy weterynarii, wynikające z negatywnych opinii i stanowisk wygłaszanych przez reprezentantów władzy ustawodawczej i administracji centralnej oraz krytyczne oceny wyrażane poprzez media w ciągu 2003 r., skłoniły Krajową Radę Lekarsko-Weterynaryjną do podjęcia systematycznego monitorowania tych nastrojów w prasie krajowej. W styczniu 2004 r. zlecono Instytutowi Monitorowania Mediów wybór artykułów prasowych ukazujących się na terenie całej Polski, traktujących o tematach bezpośrednio lub pośrednio związanych z wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii. Wybrane przez Instytut artykuły poczęły codziennie służyć drogą elektroniczną do siedziby KRLW i szybko okazało się, że ich mnogość przerasta wszelkie oczekiwania i wymaga dodatkowej selekcji oraz oceny uwzględniającej merytoryczne treści zawarte w publikacjach prasowych. Ten zalew tematyki weterynaryjnej w pierwszej połowie 2004 r. był niewątpliwie związany z gorączką akcesyjną, pracami dostosowawczymi, powodzącą nowych przepisów oraz huśtawką nastrojów po kolejnych kontrolach przed- i poakcesyjnych. Doniesienia prasowe wyraźnie uwidaczniały zakres działań lekarzy weterynarii znacząco poszerzony w wyniku implementacji regulacji unijnych do prawa polskiego.

Wtórnej selekcji pozyskanego materiału prasowego podjął się autor tego artykułu, odpowiadając na określone sytuacją potrzeby, takie jak: szybka reakcja na publikacje wymagające interwencji, wprowadzenie bieżącej informacji o krytyce prasowej na stronę internetową Izby, formułowanie syntetycznych ocen o publikacjach prasowych dla potrzeb prezydium Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, a także konieczność uniknięcia dodatkowych kosztów zlecenia tych prac osobom z zewnątrz. Formuła jednoosobowej analizy otrzymywanych publikacji nosi niewątpliwie wadę subiektywizmu i okresowej nierytmiczności, dlatego też powinna być potraktowana jako eksperyment zmierzający do wypracowania właściwych ram dla przyszłych poczynąń władz samorządu lekarsko-weterynaryjnego w sferze „public relations”.

Szczytowe zainteresowanie prasy szeroko pojętą tematyką weterynaryjną miało miejsce w okresie okołookcesyjnym. Między lutym i lipcem 2004 r., a więc na trzy miesiące

przed dniem akcesji i trzy miesiące po akcesji, liczba publikacji w prasie centralnej i regionalnej wyniosła 2550 doniesień i artykułów, czyli średnio 425 miesięcznie. Wielkie zróżnicowanie tych publikacji pod względem objętości i wartości merytorycznej tekstów raczej zniechęca do szczegółowej ich analizy, jednak choćby ilościowe porównanie grup tematycznych może stanowić przyczynek do zgłębienia zainteresowań prasy. W zestawieniu przedstawiono ilościowe i procentowe dane o publikacjach traktujących o kwestiach obejmujących działalność zawodową lekarza weterynarii, oczywiście z zastrzeżeniem pewnej dowolności przy ich klasyfikacji, bez pretensji do naukowej precyzji. Wydaje się jednak, że taki przegląd prasy w okresie sześciomiesięcznym może w znacznym stopniu obiektywizować pogląd o jej nastawieniu przy obrazowaniu roli i wizerunku „weterynarza” (używając ulubionej terminologii prasowej) (tab. 1).

Tabela 1. Ilościowe i procentowe dane o publikacjach dotyczących działalności zawodowej

Działalność zawodowa lekarzy weterynarii	Liczba i odsetek publikacji	
Kwestie zdrowia i dobrostanu zwierząt (w tym lecnicstwo i ochrona zwierząt)	669	(26,2)
Działalność Inspekcji Weterynaryjnej:	577	(22,6)
w tym: bezpieczeństwo epizootyczne	278	(10,9)
bezpieczeństwo żywności	299	(11,7)
Zagadnienia dostosowawcze przed- i po-akcesyjne podmiotów gospodarczych	428	(16,8)
Informacje o przepisach	218	(8,6)
Sensacje i ciekawostki	151	(5,9)
Informacje różne (np. wspomnienia, edukacja, kultura, finanse i inne nie objęte klasyfikacją)	454	(17,8)
Różne treści krytyczne	53	(2,1)

Tabela 2. Oceny prasowe niektórych działalności zawodowych

Działalność zawodowa lekarzy weterynarii	Liczba publikacji
Naganna praktyka lecznicza (w tym 6 dotyczy modelowania małżowin usznych i obcinania ogonów u psów oraz 7 – niewłaściwego postępowania i błędów)	13
Tolerowane okrucieństwo w rzeźniach	5
Niedopełniona ochrona cierpień zwierząt	2
Fałszowanie wyników badań i zaświadczeń	4
Krytyka pokontrolna nadzorów urzędowych	4
Konflikt interesów w inspektoracie weterynarii	2
Odszkodowania finansowe przyznane przetwórcy z winy nadzoru	6
Działalność lobbistyczna w Sejmie	1
Zapowiedzi protestu lekarzy weterynarii	16

W klasyfikacji z rozmysłem wyodrębniono pozycję „Różne treści krytyczne” dla podkreślenia, że pozostałe publikacje w liczbie 2497 (97,9%) nie zawierały żadnych elementów krytycznych i były utrzymane w tonie obiektywno-neutralnym, życzliwym lub wręcz pochwalnym. Z prostej statystyki wynika zatem, że to nie częstotliwość krytyki może być dokuczliwa dla zawodu lekarza weterynarii, lecz raczej przedmiot i podmiot krytyki. Dlatego bliższe rozpoznanie treści krytycznych, dotyczących niektórych zjawisk życia zawodowego opisanych i powielonych w różnych tytułach prasowych, może być pouczające i mobilizujące do samodyscypliny. Trzeba jednak wśród treści krytycznych wyróżnić grupę publikacji utworzoną przez 37 doniesień i artykułów zawierających oceny zdecydowanie negatywne oraz grupę szesnastu informacji o przygotowywanym „strajku weterynarzy”.

Syntetyczna charakterystyka publikacji krytycznych przedstawiona dalej nie podejmuje polemiki odnośnie do ich słuszności i nie uwzględnia racji strony krytykowanej. Wyliczone są wyłącznie oceny prasowe pewnych działań zawodowych z pominięciem miejsc i osób, które to szczególnie są dostępne w zbiorze materiałów Instytu-

tu Monitorowania Mediów, za pośrednictwem biura Izby Krajowej (tab. 2).

W zestawieniu 37 publikacji zdecydowanie krytycznych stanowi 1,5% ogółu doniesień i artykułów traktujących o weterynarii lub z weterynarią związanych, które ukazały się w prasie ogólnopolskiej w okresie 6 miesięcy, między lutym i lipcem 2004 r. Wśród pozostałych 16 doniesień zapowiadających strajk (0,6% ogółu) tylko pojedyncze przedstawiają jednoznacznie negatywne oceny tych działań, jednak użyte tytuły (np. „Weterynarze zastrajkują”, „Świnia bez badań”, „Bezpieczny kotlet”) oraz zastosowanie pojęcia strajku i podkreślenie kontekstu płacowego sprawiają, że trudno przypisać im charakter bezkrytyczny.

Zamykając statystykę sześciomiesięcznego przeglądu prasy subiektywnym osądem autora artykułu, nie można potwierdzić pojawiających się w środowisku zawodowym opinii o panującej „nagonce prasowej” na lekarzy weterynarii. A ujawnione w publikatorach błędy i wpadki czekają na swoje wyjaśnienie i reakcję orga-

nów samorządowych, również w przypadkach nieuzasadnionej krytyki.

Odbiegające od przeciętnego zainteresowanie sytuacją w zawodzie lekarza weterynarii zanotowano w sierpniu 2004 r. W związku z protestem lekarzy weterynarii wyznaczonych do czynności urzędowych w rzeźniach i sporem angażującym ministra rolnictwa i głównego lekarza weterynarii, w prasie krajowej ukazało się 108 publikacji. Spośród tych publikacji 90 zacytowano na stronie internetowej Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Ponieważ pozostawały tam do końca 2004 r. i każdy członek samorządu miał możliwość dokonania osobistej oceny zawartych w nich treści, powracanie do tematu wydaje się zbędne. Jako kontynuację tej praktyki przyjęto zasadę uwidaczniania na internetowej stronie Izby, w dziale bieżących publikacji prasowych, wszystkich doniesień i artykułów krytykujących działanie lekarzy weterynarii i Inspekcji Weterynaryjnej. Pochodzą one z codziennych sprawozdań nadsyłanych przez Instytut Monito-

rowania Mediów. Systematyczny podgląd strony stwarza możliwość rychłej reakcji na krytykę prasową osobom zainteresowanym, okręgowym radom lekarsko-weterynaryjnym i Krajowej Radzie Lekarsko-Weterynaryjnej. W celu uzupełnienia informacji wypada podać, że do końca 2004 r., tzn. w okresie wrzesień–grudzień, obok innych artykułów zawierających treści mogące być przedmiotem zainteresowania członków samorządu, zamieszczono 8 publikacji krytycznych.

Doskonałym uzupełnieniem monitoringu prasy prowadzonego przez biuro Izby może stać się systematyczny przegląd witryn internetowych, takich jak Pierwszy Portal Rolny (www.ppr.pl), Medicus Veterinarius (www.medicusveterinarius.pl), Vetopedia (www.vetopedia.pl) i inne. Łątwo dzisiaj śledzić, co piszą o nas, a także co wypisujemy sami o sobie.